

Sinnsrogudstjeneste

Sjåstad Kirke, Lier

Grete Refsum, 11. juni 2023, kl. 18

Introduksjon

Takk for invitasjon og utfordring!

Sinnsro er et substantiv, definert som ro i sinnet til forskjell fra redsel, nervøsitet, uro.

Som billedkunstner er mitt bidrag til temaet sinnsro et kunstverk i to deler med tittel: *Troens mysterium* og en refleksjon.

Kristendommen er vår vestlige tradisjons *metode* for å gi sinnsro.
I det følgende vil jeg:

- forklare hva jeg mener med utsagnet,
- plassere verket i liturgisk og teologisk sammenheng og
- si noe om hvorfor jeg laget det: min tenkning og arbeidsprosess.

Liturgisk sammenheng

I dag er det to uker siden 1. pinsedag og på denne søndagen feires festen for Kristi legeme og blod/ Kristi Legemsfest, latinsk *Corpus Christi*.

Denne festen ble:

- oppfunnet i 1264 av en fransk biskop for å styrke troen på at Jesus er tilstede i brød og vin under nattverden,
- feiret fra 1270-tallet i Köln med opptog/prosesjon og fremvisning av sakramentet og
- vedtatt som kirkelig praksis i 1311 på et konsil i Wien.

På dagens søndag avsluttes kirkeårets sammenhengende perioder av: fastetid, påsketid og pinse. Neste søndag innleder en lang rekke alminnelige - grønne - søndager frem til Allehelgensdag og adventstid.

Kristendom

Hva handler kristendom om?

Utgangspunktet er en navngitt og stedstilknyttet mann, Jesus fra Nasareth i Palestina, som var virksom i noen år rundt år 30.

Han har provosert datidens lærde ved å påstå at han talte på vegne av Gud. Han sa vi ikke bare skal gjøre mot andre det vi vil de skal gjøre mot oss, men også gjøre godt mot våre fiender, dem vi misliker! Mer: at hvis vi fulgte det han sa, trengte vi ikke være redde, alt ville bli bra, vi kunne slappe av. Han manet til sinnsro!

Den teologiske fortellingen har sin indre logikk og går omtrent slik:

- Gud skapte paradiset og verden var god
- mennesket handlet mot Guds regler og ondskap og død kom inn i verden
- for å bøte på skaden sendt Gud sin sønn Jesus til verden som reelt menneske
- mennesker med makt sa han spottet deres Gud og drepte ham
- Gud tok grep og lot sønnen fremstå levende etter sin død, som Kristus, den salvede kongen folk ventet på
- dermed seiret livet over døden, rettferdighet og godhet finnes, Gud ble forsonet med menneskene og skaperverket frigjort fra det onde
- Den hellige ånd gav Jesu venner styrke og mot til å handle og fortelle om det Jesus hadde lært dem.

Og hva hadde han lært dem?

At de skulle elske andre som seg selv, hvordan de skulle be (Fader vår), og ta den maten de hadde, minnes hans forbilde, velsigne den og dele likt.

Å feire *messe* er nettopp dette. Vi møtes til et symbolsk måltid til minne om Kristus, leser litt fra fortellingen om ham, ber fadervår, erkjenner at vi ikke helt får til livet slik vi ville og får tilgivelse – gitt at vi skjærer oss – for så å samles rundt alterbordet og motta brød og vin som skal nære oss og gi oss kraft til å leve riktigere i forhold til våre medmennesker.

Troens mysterium

I 1986 laget jeg en kopi av et norsk seierskrusifiks fra 1100-tallet. Dette ble inngangen til en utforskning av korset og krusifikset som form. I 1994 var prosjektet gjennomført med *Oppdelt krusifiks*, vist i Frogner kirke i Lier i 2018. Målsettingen i arbeidet var å formgi det kristne hovedsymbolet, korset/krusifikset, slik at den symbolske meningen kunne synliggjøres, både lidelsesfortellingen og oppstandelsen.

Etterpå oppsto idéen om å la det guddommelige dominere uttrykket. Fra å ha formgitt det hellige som en skinnende kule i kobber, lot jeg kula flates ut til en kvernsteinsliknende form, inne i og i sentrum plasserte jeg en kule med en liten tverrgående åpning, formet som henholdsvis en trekant og en sirkel, treenig- og evighetssymbolet.

Et *sakrament*, fra latin *sacrare*, å hellige – er et konkret, synlig tegn på at Gud gjør noe i, med eller for oss, som vi ikke kan se, eller det kan være et kristent rituale som gir eller symboliserer guddommelig nåde. Nattverden er et slikt sakrament.

Etter korsserien laget jeg et todelt objekt tenkt for meditatív og/eller liturgisk bruk. Tanken var at i fastetiden og den stille uke kunne reminisensen av en korsstamme stå fremme – etter påskemorgen skulle det strålende objektet settes oppi.

Da jeg omsider hadde fullført kobberelementet, så jeg at det var blitt en slags *monstrans*, fra latin *monstrare*, å vise frem – en gjenstand til fremvisning av et innviet alterbrød, en *hostie*, fra latin *hostia* offerdyr, slaktoffer.

Troens mysterium er et kunstverk som sammenfatter kristendommens budskap; det viser korsdøden som er forvandlet til en livgivende kraft vi alle kan få del i.

Nattverdens rituale er utviklet for å skape sinnsro. Det er kjernen i metoden kristendom som har vært kontinuerlig praktisert gjennom nær 2000 år av milliarder av forskjellige mennesker fra ulike kulturer over hele kloden, og av oss her, nå.